

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V LIBERCI

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

Specializační studium
Oceňování obchodních závodů (podniků)

Finanční účetnictví

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

+420 485 352 366
olga.malikova@tul.cz
www.com.tul.cz

1. Úvod do problematiky

Obsah

- 1.1 Historie, vymezení podniku, význam a funkce účetnictví.**
- 1.2 Uživatelé účetních informací.**
- 1.3 Předmět a metoda účetnictví.**
- 1.4 Ekonomické toky. Koloběh hospodářských prostředků.**
- 1.5 Účetní systémy (finanční, manažerské).**

Finanční účetnictví

1.1

Historie, vymezení podniku, význam a funkce účetnictví

Významné události v historii vývoje účetnictví

- 10000-8000 př.n.l. (Zrození prvních civilizací – opevněná města.)

Hliněné žetony.

Jednoduché žetony různorodých tvarů, představujících různé druhy zboží (převážně zemědělství).

Významné události v historii vývoje účetnictví

- 3200 př.n.l. (Sumer)
Psaní. Účetní záznamy se vyvíjely od jednoduchých po složitější žetony a následně od abstraktních symbolů na hliněných destičkách po klínové písmo.

Abstraktní symboly

Rozvinuté klínové písmo

Významné události v historii vývoje účetnictví

- 3000 př.n.l. (Střední východ, Čína, Egypt)
Bronze, abacus, papyrus.
- 2200 př.n.l.
Hammurabiho zákoník. Jeden z nejstarších právních kodexů, který standardizoval váhy a míry, obchodní transakce a smlouvy a definoval postihy za hospodářskou kriminalitu
- 700 př.n.l. (Lydia)
Mince. Počalo se výrobou mincí ze slitiny „electrum“ (slitina zlata a stříbra) o standardní hmotnosti. Později byly mince raženy, nejprve jednoduchými značkami a pak komplikovanějšími vzory.

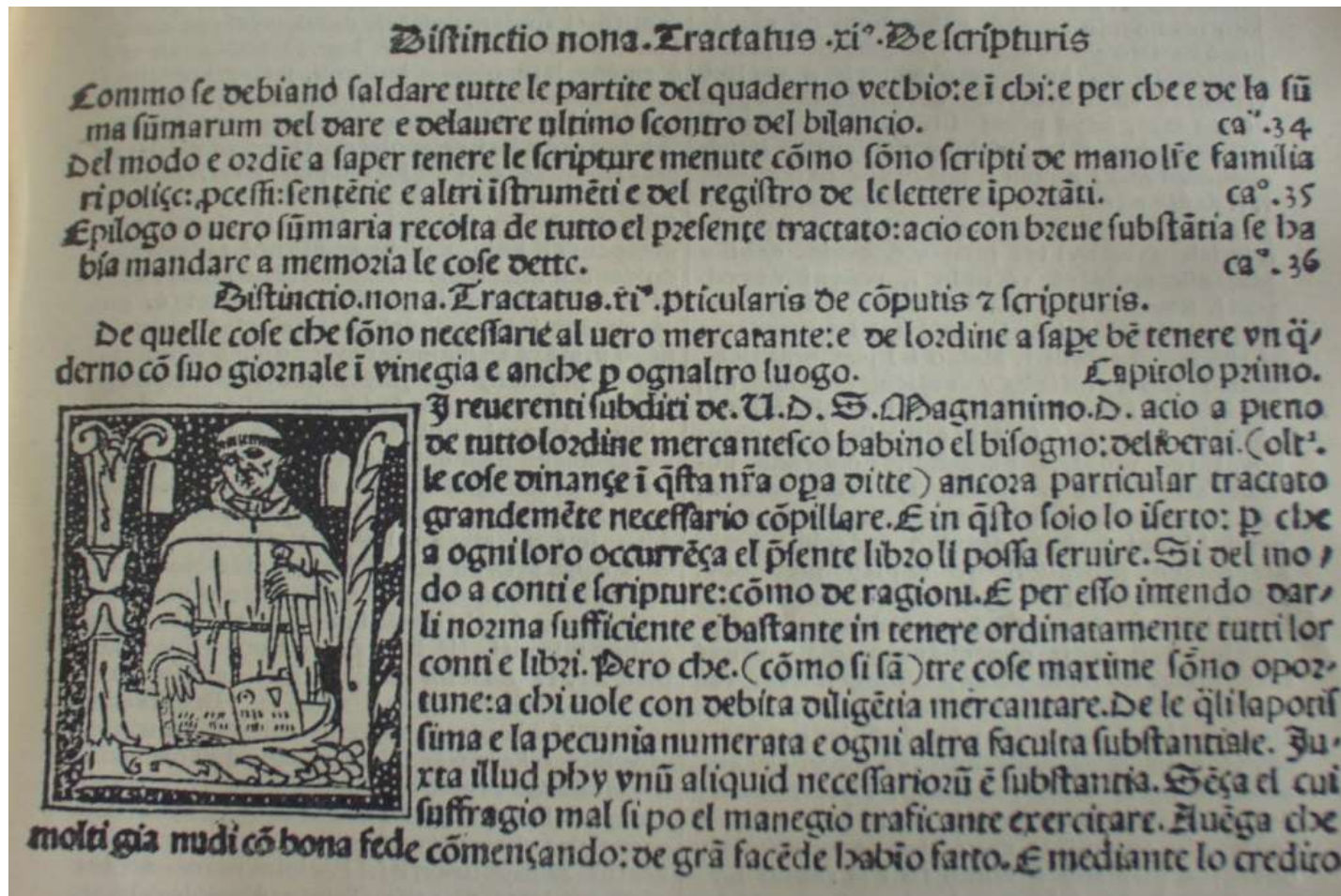
Významné události v historii vývoje účetnictví od raného období do konce 19. století

Období	Událost
8000 př.n.l.	Mezopotámie – hliněné žetony – první účetní záznamy představující inventarizaci majetku.
3200 př.n.l.	Mezopotámie – písmo – rozvoj od jednoduchých záznamů na žetonech po složitější záznamy na hliněných tabulkách, které vedly v sumerské civilizaci ke vzniku prvního písma.
3000 př.n.l.	Čína – vynález počítadla . Egypt – nalezeny papyrové svitky dokládající účetní záznamy.
2200 př.n.l.	Mezopotámie – Chammurabiho zákoník.
1122 př.n.l.	Čína – počátek dynastie Chao, propracovaný systém vládního účetnictví
700 př.n.l.	Lydia – vynález peněz .
500 př.n.l.	Řecko – rozvoj řeckého bankovníctví.
100	Řím – reforma peněžního a daňového systému.
410	Pád Římské říše – úpadek účetnictví .
1095–1270	Křížové výpravy – rozvoj bankovníctví a obchodu s exotickým zbožím v Evropě.

Významné události v historii vývoje účetnictví od raného období do konce 19. století

Období	Událost
Od r. 1000	Italští kupci rozvíjejí obchod od Anglie po Dálný východ, pravděpodobně v tomto období vznikla a počala se rozvíjet technika podvojného účetnictví .
Od r. 1300	Podvojný účetnictví – první písemné fragmenty dokumentující užívání podvojného účetnictví.
1494	„Summa“ L. Pacioliho – první dochovaný komplexní text o účetnictví; díky knihtisku a překladům šíření techniky podvojného účetnictví po Evropě.
1550	Anglie – založena první akciová společnost.
1773	Anglie – založena Londýnská burza.
1831	Anglie – první zákonné uznání účetní profese v zákoně o bankrotu.
1862	Anglie – po novelizaci zákona o akciových společnostech podléhají banky auditu.
1870	Anglie – Price, Waterhouse, Cooper a Peat založili Účetní institut, roku 1880 potvrzeno královskou listinou, tím se stali „certifikovanými“ účetními (auditory).

PACIOLI, Luca: *Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalita* (Vše o aritmetice, geometrii, poměrech a úměrách), *Tractatus XI. Particularis de Computis et Scripturis* (Osobitá rozprava o účtech a zápisech)

LUCAS PACIOLI, „Summa“ – část prvního tištěného textu o účetnictví.

PODNIK (účetní jednotka)

= organizace, která je finančně nezávislá a dodává na trh produkty nebo služby.

Podstata: organizování lidské činnosti, v daném okruhu uspokojování lidských potřeb tak, aby i potřeby podnikatele byly uspokojeny. Cílem podnikové činnosti je obvykle **ZISK**, resp. rozmnožení majetku, zvětšení **BOHATSTVÍ**.

PODNIK (účetní jednotka) - klasifikace

<p><u>podle velikosti</u> (tj. dle počtu zaměstnanců, výše obratu a čisté hodnoty aktiv)</p> <ul style="list-style-type: none">• MIKRO• MALÉ• STŘEDNÍ• VELKÉ	<p><u>dle vlastnictví a právní formy</u></p> <ul style="list-style-type: none">• OBCHODNÍ KORPORACE: OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI A DRUŽSTVA• ŽIVNOSTI
<p><u>podle oblasti aktivity</u> (činnosti)</p> <ul style="list-style-type: none">• OBCHODNÍ• PRŮMYSLOVÉ• ZEMĚDĚLSKÉ	<p><u>dle způsobu evidence hospodářských aktivit</u></p> <ul style="list-style-type: none">• ÚČETNICTVÍ• DAŇOVÁ EVIDENCE

ZÁKON O ÚČETNICTVÍ SE VZTAHUJE → **(ÚČETNÍ EVIDENCI MUSÍ VÉST DLE § 1 ZoÚ)**

- právnické osoby se sídlem na území ČR
- zahraniční osoby podnikající na území ČR
- organizační složky státu podle zvláštního předpisu
- fyzické osoby, zapsané jako podnikatelé v obchodním rejstříku
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o DPH, přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000,- Kč
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení bez právní subjektivity podle zvláštního právního předpisu
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis
- svěřenecké, penzijní, investiční fondy ...

Kategorizace účetních jednotek od 1. 1. 2016

Typ účetní jednotky	Aktiva	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro účetní jednotka	do 9 mil. Kč	do 18 mil. Kč	do 10
Malá účetní jednotka	do 100 mil. Kč	do 200 mil. Kč	do 50
Střední účetní jednotka	do 500 mil. Kč	do 1 000 mil. Kč	do 250
Velká účetní jednotka	nad 500 mil. Kč	nad 1 000 mil. Kč	nad 250

Pozn.: za velké účetní jednotky jsou považovány vždy tzv. **subjekty veřejného zájmu** (kótované společnosti, banky, pojišťovny a zajišťovny, penzijní společnosti, zdravotní pojišťovny)

Rozsah účetní závěrky dle ZoÚ od r. 2016

Rozvaha	Výkaz zisku a ztráty
<ul style="list-style-type: none">● Zkrácený rozsah Malá bez auditu Mikro bez auditu● Plný rozsah Velká ÚJ Střední ÚJ Malá s auditem Mikro s auditem	<ul style="list-style-type: none">● Zkrácený rozsah Neauditovaná ÚJ, která není obchodní společností● Plný rozsah Všechny obchodní spol. ostatní: Velká ÚJ Střední ÚJ Malá s auditem Mikro s auditem

Pozn: povinný audit při překročení 1 kritéria (a.s., svěřenecké fondy) či 2 kritérií (ostatní):
obrat > 40 mil. Kč, čistá hodnota aktiv > 80 mil. Kč, přepočtený počet zam. > 50

Zveřejňování složek účetní závěrky v závislosti na kategorizaci účetní jednotky

	Rozvaha		Výkaz Z/Z		Přehled o peněžních tocích		Přehled o změnách ve VK		Příloha
	plný rozsah	zveřejnit	plný rozsah	zveřejnit	sestavit	zveřejnit	sestavit	zveřejnit	
Mikro ÚJ bez auditu	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	-	Ne	-	Ano
Mikro ÚJ s auditem	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	-	Ne	-	Ano
Malá ÚJ bez auditu	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	-	Ne	-	Ano
Malá ÚJ s auditem	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	-	Ne	-	Ano
Střední ÚJ	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Velká ÚJ	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

Co je účetnictví?

= **system pravidel** umožňující **hodnotově** zachytit:

- **aktivity** podniku
- **ekonomickou situaci**, která z těchto aktivit vyplývá

„Účetnictví = uzavřená soustava s přesně vymezenými metodickými prvky zaměřená na **hodnotovou** (peněžní) stránku hospodářských jevů.“

„Účetnictví = uspořádaně vedené záznamy o hospodářských jevech, ke kterým **došlo** v účetní jednotce.“

„**Účetnictví = informace** o stavu a pohybu majetku a zdrojů krytí, o nákladech a výnosech, příjmech a výdajích, o výsledku hospodaření.“

Funkce účetnictví ***ekonomická***

1. poskytovat informace

o kom: o účetní jednotce
za kdy: za účetní období , k datu
komu: interním a externím uživatelům

2. registrační funkce

3. důkazní prostředek

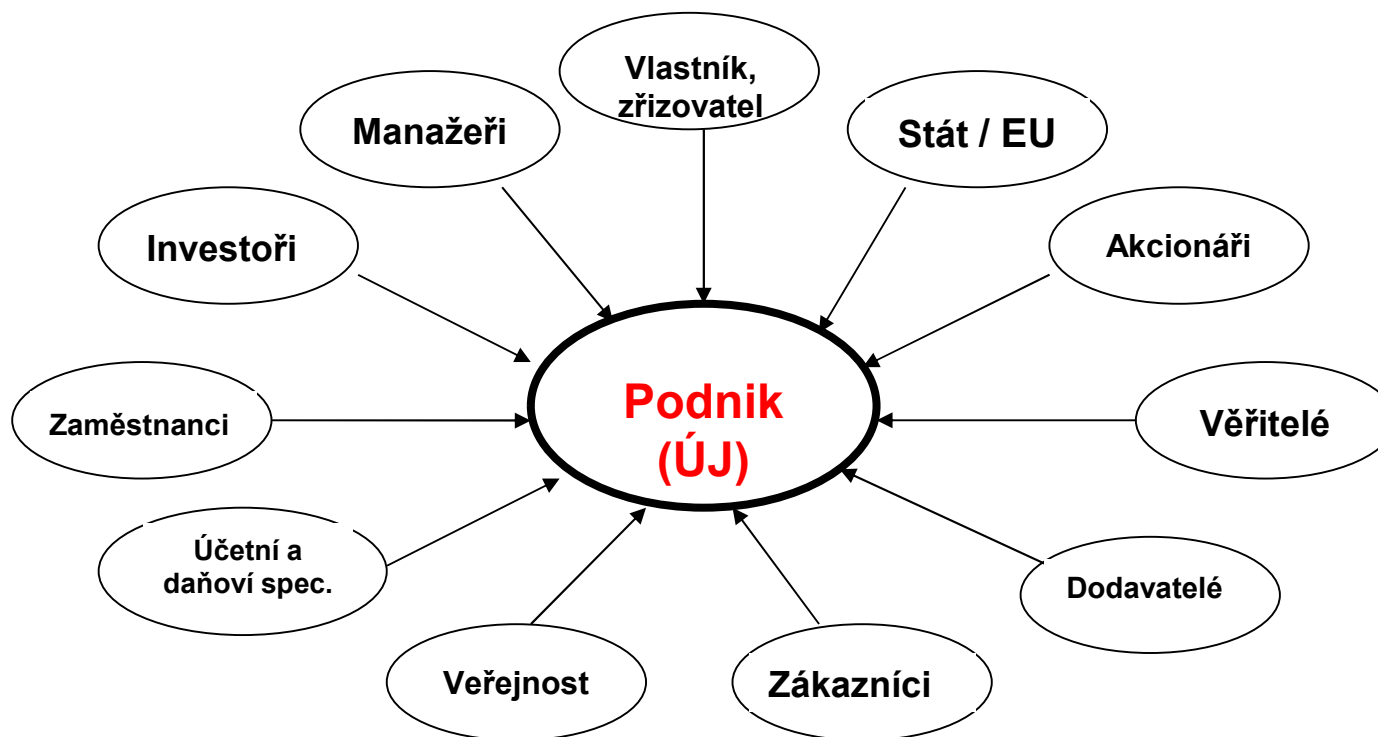
4. základ pro vyměření daní

5. nástroj ekonomické prospěšnosti

Finanční účetnictví

1.2
Uživatelé účetních informací

Kdo je uživatelem účetních informací?

Uživatelé účetních informací

- **Vnitřní (interní)**
- Vlastníci
- Management
- **Vnější (externí)**
- Státní orgány
- Věřitelé
- Obchodní partneři
- Investoři
- Konkurence
- Zaměstnanci
- Veřejnost
- ...

Finanční účetnictví

1.3
Předmět a metoda účetnictví

Předmět účetnictví

Hospodářská činnost účetní jednotky, k jejímuž vykonávání je nezbytné užívat **MAJETEK**.

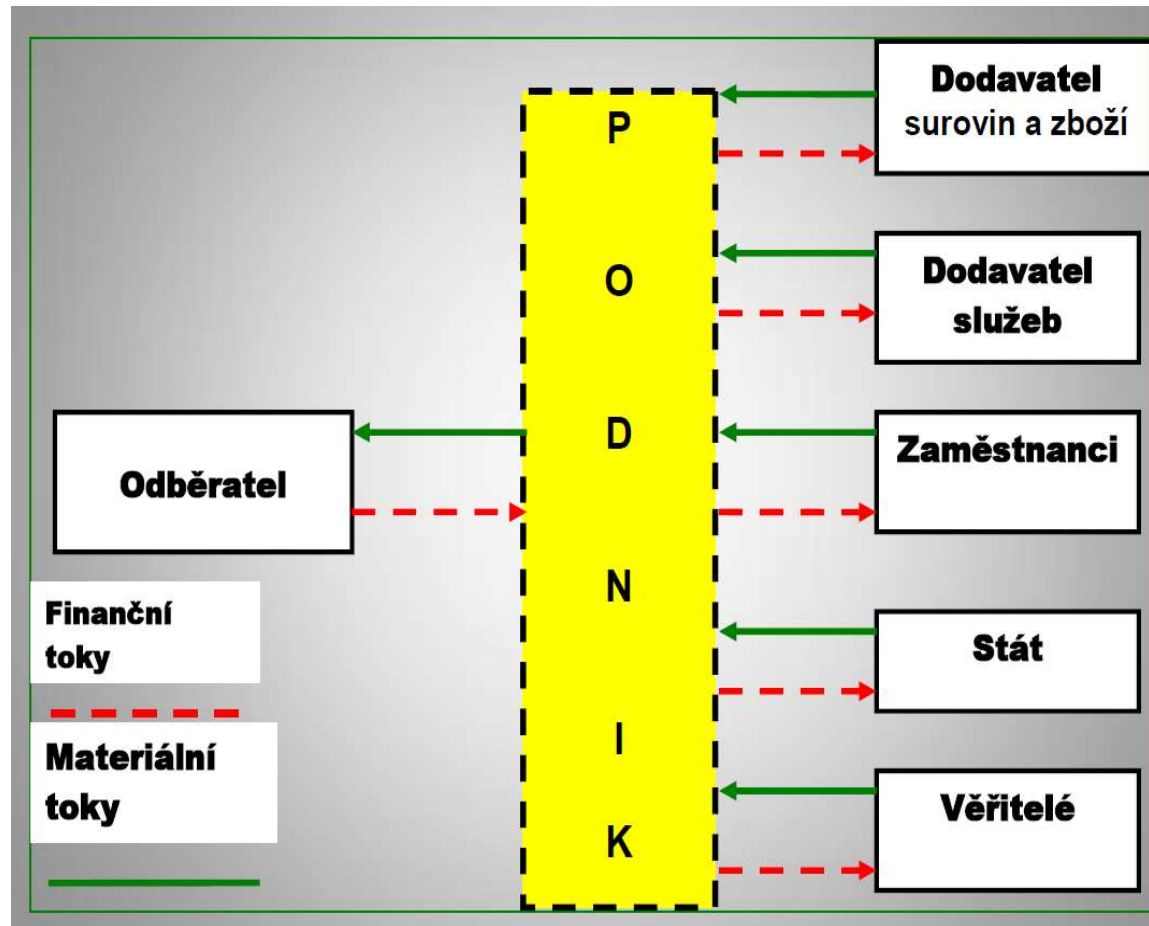
Metoda účetnictví

cílevědomý, uspořádaný postup zobrazení předmětu účetnictví za pomoci metodických prvků:

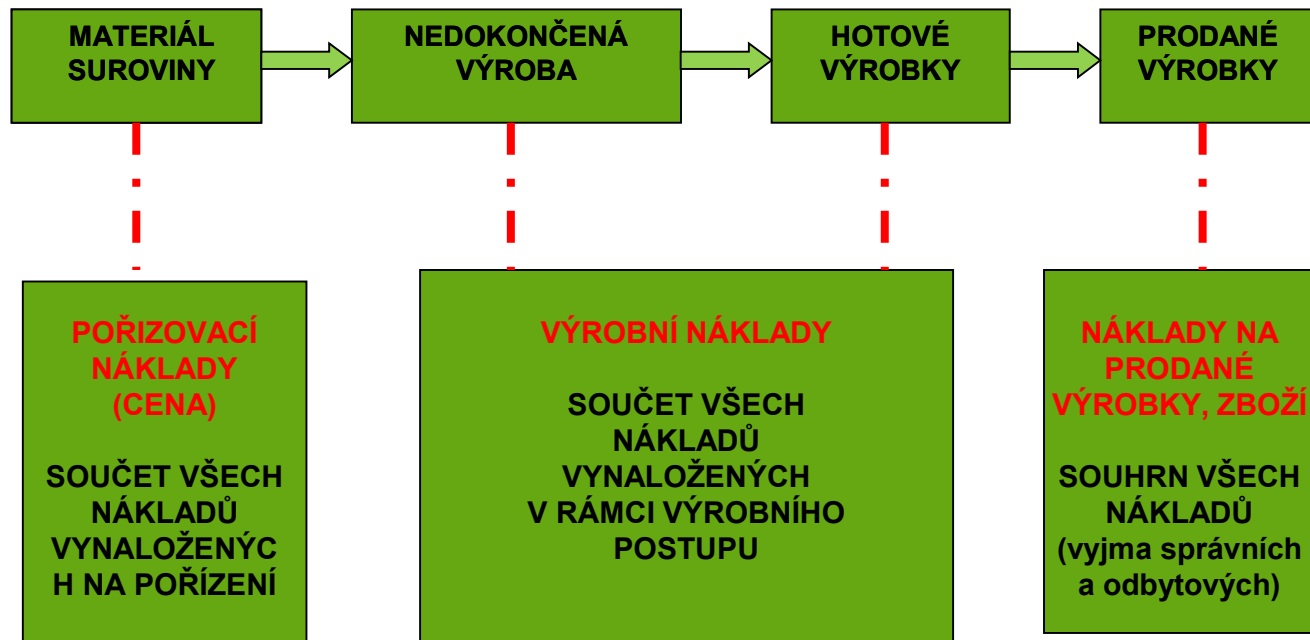
- rozvaha a bilanční princip (+ navazující účetní výkazy)
- účet a soustava účtů
- podvojnost a souvztažnost účetních zápisů
- účetní záznamy
 - syntetická a analytická evidence
 - účetní knihy, účetní zápisy,
 - způsob oprav chybných účetních zápisů, ...)
- vnitřní kontrolní systém (předvaha, inventarizace,...),
- **oceňování**

1.4
Ekonomické toky.
Koloběh hospodářských prostředků

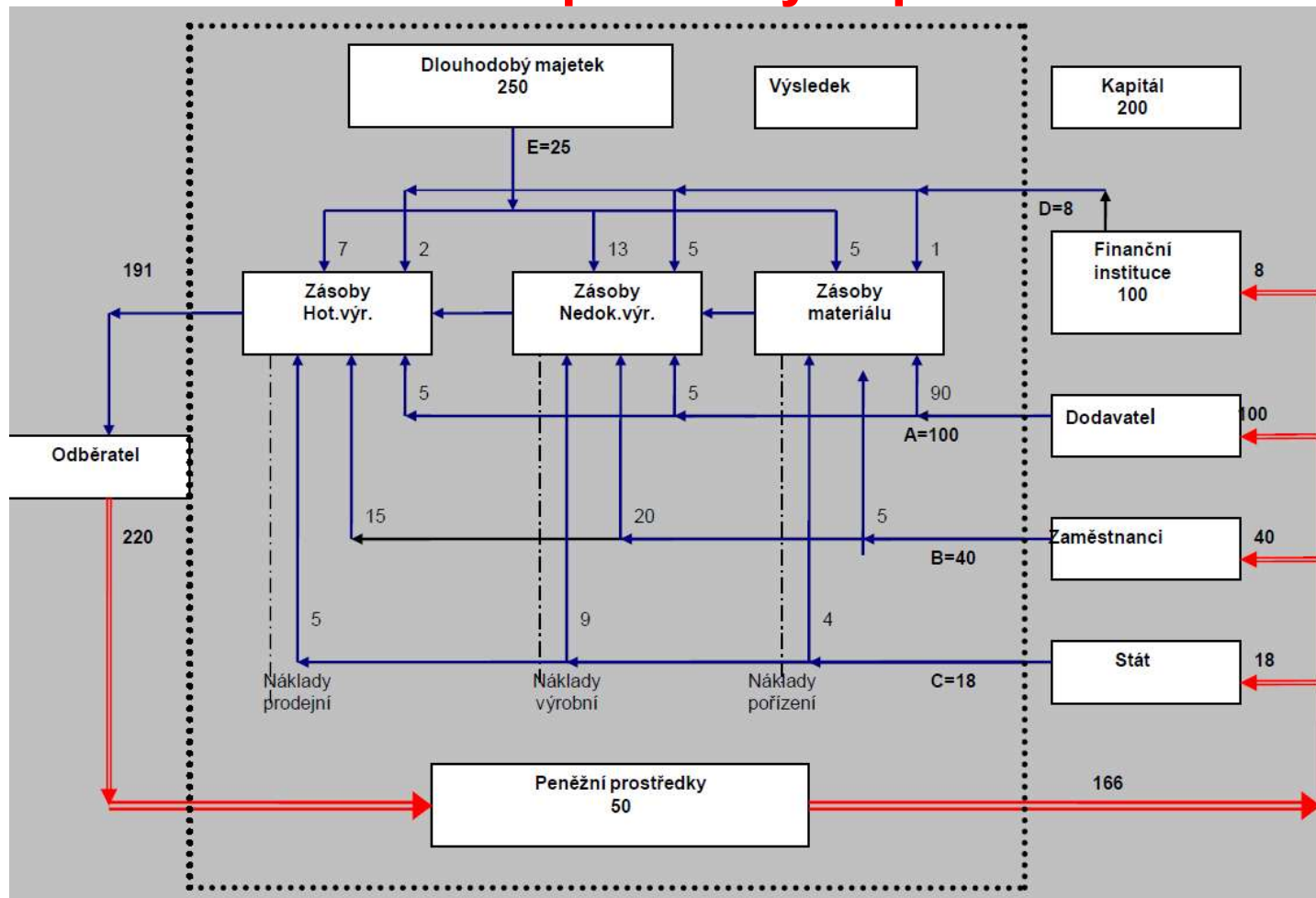
VNĚJŠÍ EKONOMICKÉ TOKY PODNIKU

VNITŘNÍ TOKY V PODNIKU

Koloběh hospodářských prostředků

EKONOMICKÝ A FINANČNÍ KOMENTÁŘ KOLOBĚHU

I. Hodnota

a) interní - celková hodnota nákladů	-	191
b) externí - cena získaná za prodané výrobky a zboží	-	220

EKONOMICKÝ A FINANČNÍ KOMENTÁŘ KOLOBĚHU

II. Hospodářský výsledek

= Prodejní cena – Náklady na prodané výrobky a zboží

$$\begin{aligned} \text{VH} &= \text{V} - \text{N} \\ 29 &= 220 - 191 \end{aligned}$$

EKONOMICKÝ A FINANČNÍ KOMENTÁŘ KOLOBĚHU

III. Cash flow

a - přímou metodou

CF = Příjmy z provozu - Provozní výdaje

$$54 = 220 - 166$$

b - nepřímou metodou

CF = Hospodářský výsledek + Amortizace

$$54 = 29 + 25$$

EKONOMICKÝ A FINANČNÍ KOMENTÁŘ KOLOBĚHU

IV. Přidaná hodnota

=	prostředky a služby prodané	-	prostředky a služby spotřebované	
120	=			
	220	-	100	
<hr style="border-top: 1px dashed blue;"/>				
Přidaná hodnota	=	Mzdy	40	
		+ Daně	18	
		+ Zaplacené úroky.....	8	
		+ Odpisy.....	25	
		+ Zisk (ztráta)	29	
		<hr/>		
		Celkem	120	

Finanční účetnictví

1.5
Účetní systémy

Účetní systémy

	Finanční účetnictví	Manažerské účetnictví
Uživatelé	Interní + externí	Interní
Obsah	Souhrnné informace	Různorodé (nákl. účet., rozpočet., kalk., stat., AE)
Regulace	Zákon , zásady, normy, standardy, postupy	Vnitropod. předpisy
Jednotky	Hodnotové	Hodnotové + naturál.
Intervaly	Účet. období	Různorodé
Stupeň spolehlivosti	Relativně vysoký	Nižší

Literatura

BOKŠOVÁ, J., 2013. *Účetní výkazy pod lupou I.: Základy účetního výkaznictví*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-921-2.

HASPROVÁ, O. a Z. BRABEC, 2019. *Základy účetnictví podnikatelských subjektů*. 2. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7494-490-1.

MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK, 2011. *Technika provádění účetních záznamů včera a dnes*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-799-4.

STROUHAL, J. et al., 2023. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2023*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7676-641-9.

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

Děkuji za pozornost

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

+420 485 352 366
olga.malikova@tul.cz
www.com.tul.cz